

Verksamheten i Europeiska unionen under 2017

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 17 april 2018 att ge EU-nämnden och utskotten tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2017/18:118 Verksamheten i Europeiska unionen under 2017. I skrivelsen behandlas övergripande ett stort antal politikområden. I bilagorna redogör regeringen för mål vid EU-domstolen av svenskt intresse, avslutade och pågående överträdelseärenden samt beslut i rådet som Sverige inte har stött.

EU-nämnden lyfter i yttrandet fram frågor som har varit av särskilt intresse för EU-nämndens verksamhet under 2017.

EU-nämnden

Synpunkter av övergripande karaktär

EU-nämnden vill liksom tidigare år uttrycka sin uppskattning över skrivelsen som ger en bred översikt över verksamheten i EU 2017. Kontakterna mellan EU-nämnden och regeringen, såväl på politisk nivå som på tjänstemannanivå, har liksom tidigare år fungerat väl. Samarbetet har präglats av fortsatt god samarbetsanda, effektiv handläggning och beredskap för nödvändig flexibilitet. Det måste dock understrykas att det är viktigt att nämnden inför samråd får regeringens senaste förslag till ståndpunkt för att därmed underlätta mandatgivningen i nämnden. Detsamma gäller relevanta dokument – särskilt inför beslutspunkter – och vikten av att dessa når nämnden innan samråd.

Stats- och regeringscheferna har sedan hösten 2017 träffats inom ramen för den s.k. ledaragendan. Ledaragendan är ett initiativ av Europeiska rådets ordförande Donald Tusk som syftar till att diskutera knäckfrågor på högsta politiska nivå. Den utgör en ny arbetsform för stats- och regeringschefernas möten. Samråd bör genomföras inför dessa möten om ett gemensamt uttalande ska göras eller om regeringen avser att framföra ståndpunkter som inte tidigare är förankrade i riksdagen. EU:s framtid diskuterades vid en middag den 28 sep-

tember, och nämnden fick inför detta möte information av statssekreterare. Inför en diskussion om utbildning och kultur i kretsen av stats- och regeringschefer den 17 november informerade statsministern nämnden. Även den ekonomiska och monetära unionens och bankunionens framtid samt migration har behandlats inom ramen för Ledaragendan. Frågorna som diskuterats vid dessa informella möten har därefter hanterats, eller kan komma att hanteras, av Europeiska rådet.

Särskilda synpunkter

Förhandlingarna om Storbritanniens utträde ur EU har varit en fråga som överlag har präglat EU-arbetet. Det har funnits en bred samsyn i nämnden i fråga om den svenska hållningen i förhandlingarna när frågan diskuterats vid flera tillfällen inför såväl *allmänna rådet* som *Europeiska rådet*. Utöver de samråd som hållits har regeringsföreträdare gett ledamöter från varje parti i nämnden möjlighet att få återkommande informell information om förhandlingsläget. I anslutning till förhandlingarna har nämnden även fått löpande information om diskussionerna kring omlokaliseringen av EU:s läkemedelsmyndighet och EU:s bankmyndighet. Ytterligare en fråga under allmänna rådet som har varit av intresse för riksdagens EU-arbete är kommissionens arbetsprogram, som utarbetas årligen med institutionernas medverkan enligt en viss procedur. Frågan behandlas enligt detta tidsschema flera gånger av allmänna rådet, och möjlighet har därmed getts att lämna synpunkter på prioriteringar i det kommande arbetsprogrammet.

Under året som gått har frågor som rör säkerhet och försvar stått särskilt högt på dagordningen för *utrikesrådet* respektive *Europeiska rådet*. Diskussionerna om det permanenta strukturerade samarbetet på försvarsområdet, PESCO, har varit återkommande i regeringens samråd med EU-nämnden. Det har funnits en majoritet för regeringens ståndpunkt att Sverige ansluter sig till samarbetet, men med avvikande meningar från ett par oppositionspartier. På försvarsområdet har även bl.a. förslaget till en europeisk försvarsfond diskuterats i nämnden.

Länderna i Mellanöstern har haft fortsatt aktualitet till följd av utvecklingen av världsläget under året. Det har bl.a. gällt den fortgående konflikten i Syrien, fredsprocessen i Mellanöstern, Iran, Irak och Libyen. I fråga om fredsprocessen har Israels bosättningspolitik såväl som konsekvenserna av USA:s ställningstagande i Jerusalemfrågan medfört diskussioner. Även Nordkorea har återkommande tagits upp i rådet efter att landet genomfört otillåtna provsprängningar och robottester. I dessa frågor har det funnits en majoritet i nämnden för regeringens linje. EU:s relation till Turkiet, utvecklingen i landet och uppföljningen av det gemensamma uttalandet i fråga om migration från 2016 har också flera gånger genererat diskussion i nämnden.

Frågor relaterade till digitalisering gav under 2017 avtryck för såväl de *ekonomiska och finansiella frågorna* som *konkurrenskraftsfrågorna*. Nämnden fick under hösten information inför det informella digitala toppmötet i Tallinn,

och digitalisering var även ett av de ämnen som behandlades av Europeiska rådet i oktober. Inför konkurrenskraftsrådet samrådde regeringen med nämnden om den digitala inre marknadsstrategin och fick, med undantag från en avvikande mening, stöd för sin linje. Nämnden har även behandlat frågan om digital beskattning inför rådet för ekonomiska och finansiella frågor, varvid regeringen fick stöd för sin hållning. Inom ramen för samma rådskonstellation har nämnden diskuterat framtiden för den ekonomiska och monetära unionen. Nämnden har även fått information inför det eurotoppmöte som ägde rum i samband med Europeiska rådet i december, och som hölls inom ramen för ledaragendan där även icke-euroländer fick delta. Ett förberedande arbete inför eurotoppmötet utfördes i eurogruppen, och nämnden har fått information om detta vid ett par tillfällen.

En återkommande fråga i nämnden inför möten i *rådet för rättsliga och inrikes frågor* har varit reformen av det gemensamma europeiska asylsystemet, det s.k. asylpaketet. Frågan om solidaritet i mottagandet av människor i behov av skydd har varit central i diskussionerna. I nämnden har det uttryckts att det bör ställas krav på konditionalitet från EU:s sida, dvs. att medlemsstater som inte solidariskt ställer upp och delar ansvaret för mottagande inte heller ska få del av EU-medel. I sammanhanget kan nämnas att de olika förslagen i lagstiftningspaketet huvudsakligen har behandlats som lägesrapporter, dvs. informationstillfällen vid rådets möten. Regeringen har därmed inte sökt mandat i nämnden för svenska ståndpunkter inför dessa möten. EU-nämndens ledamöter har vid flera tillfällen uttryckt frustration över EU:s arbetssätt i denna fråga. På området för rättsliga och inrikes frågor, liksom utrikesfrågor, har åtgärder mot terrorism återkommande diskuterats, inte minst efter attacken i Stockholm den 7 april.

När det gäller sociala frågor har den europeiska pelaren för sociala rättigheter varit en av de stora frågorna. Nämnden har haft samråd om frågan inför möten i rådet för *sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård* såväl som inför *Europeiska rådets* möten. Inför det sociala toppmötet i Göteborg fick nämnden endast information. Sammantaget har en majoritet av nämndens ledamöter kunnat ställa sig bakom regeringens ståndpunkt om den s.k. sociala pelaren. Flera partier har dock lämnat avvikande meningar då de anser att EU ges utvidgad befogenhet genom förslaget eftersom sociala frågor huvudsakligen tillhör medlemsstaternas kompetens samt att den svenska arbetsmarknadsmodellen måste värnas. Pelaren kommer att följas upp inom ramen för den europeiska planeringsterminen. På sysselsättningsområdet har även förslaget om ändring av utstationeringsdirektivet behandlats vidare i nämnden. Vid samråd har regeringens föreslagna linje fått stöd av nämnden, även om flera avvikande meningar anmälts. Ett extra skriftligt samråd hölls efter att regeringen inkommit med en kompletterad ståndpunkt mot bakgrund av de pågående förhandlingarna vid rådsmötet. Den reviderade ståndpunkten fick stöd i nämnden även om flera avvikande meningar alltjämt gjordes gällande.

När det gäller *transport-, telekom- och energiområdet* har nämnden behandlat kommissionens förslag om paketet om ren energi vid flera tillfällen.

En majoritet av nämnden har kunnat ställa sig bakom regeringens föreslagna ståndpunkt även om ett par partier lämnat avvikande meningar i förhållande till de olika förslag som ingår i paketet. På transportområdet har nämnden behandlat förslagen om Eurovinjett och elektroniska vägavgiftssystem som båda är del av det s.k. rörlighetspaketet. Vid samrådet fick regeringen, efter ajournering och en kompletterad ståndpunkt, stöd för sin linje.

Frågorna inför möten i *rådet för jordbruk och fiske* har bl.a. innefattat den framtida gemensamma jordbrukspolitiken, där en enhällig nämnd har kunnat ställa sig bakom regeringens föreslagna förhandlingsposition. Vidare kan samrådet om EU:s fiskemöjligheter i Västerhavet 2018 lyftas fram, då förslaget om ett fiskeförbud för ål väckte stora diskussioner i nämnden och det konstaterades att det inte fanns stöd för regeringens föreslagna ståndpunkt. Därefter hölls ett extra telefonsamråd under pågående möte i rådet om att förslaget om fiskeförbud för ål ersatts med två alternativa förslag om en stängningssäsong. Efter diskussion och ajournering kunde en majoritet av nämndens ledamöter enas om att ge regeringen mandat att rösta i rådet i enlighet med förslaget om en stängningsperiod på tre månader.

På *klimat- och miljöområdet* har nämnden fått information och samrått om förslag om ett reviderat system för handel med utsläppsrätter. Den föreslagna svenska ståndpunkten har sammantaget fått stöd av en majoritet av nämndens ledamöter. Nämnden har även behandlat förslag till förordning om ansvarsfördelning för utsläppsminskningar och förordning som inkluderar utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk. Vid samråd har en majoritet av nämnden, efter ajournering och justering av ståndpunkten på förslag av flera oppositionspartier, kunnat ställa sig bakom regeringens ståndpunkt. Två partier anmälde oliklydande avvikande mening över den justerade ståndpunkten.

Inför möten i *rådet för utbildning, ungdom och kultur* har nämnden kunnat ge stöd för regeringens föreslagna position inför behandlingen av förordningen om en solidaritetskår, rådsslutsatser om investering i Europas unga med avseende på solidaritetskåren och rådsslutsatser om EU:s strategiska förhållningsätt till internationella kulturella förbindelser.

Stockholm den 26 april 2018

På EU-nämndens vägnar

Jonas Eriksson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jonas Eriksson (MP), Eskil Erlandsson (C), Marie Granlund (S), Åsa Eriksson (S), Leif Petterson (S), Azadeh

Rohjan Gustafsson (S), Alexandra Völker (S), David Lindvall (S), Karin Enström (M), Maria Plass (M), Christian Holm Barenfeld (M), Jesper Skalberg Karlsson (M), Jonas Millard (SD), Martin Kinnunen (SD), Jens Holm (V), Tina Acketoft (L), Aron Modig (KD).